

Dosarul nr. 1ra-247/22
1-18100772-01-1ra-18022022

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

20 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Toma Nadejda,
Judecători – Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion și Boico Victor,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana și de către avocatul Rabei Ilie în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Boțan Mihail xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat în xxxxx.

Termenul de examinare:

Prima instanță: 21.03.2018 – 13.11.2018;

Instanța de apel: 04.12.2018 – 24.09.2021;

Instanța de recurs: 18.02.2022 – 20.06.2022.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 noiembrie 2018, Boțan Mihail a fost achitat de învinuirea înaintată în baza art. 266 Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

A fost încetat procesul penal intentat în privința lui Boțan Mihail, în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, din motiv că fapta constituie o contravenție.

Boțan Mihail a fost recunoscut vinovat de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 231 alin. (2) Cod contravențional.

A fost încetat procesul contravențional în privința lui Boțan Mihail, în baza art. 231 alin. (2) Cod contravențional, din motiv că a intervenit termenul de prescripție.

Acțiunea civilă înaintată de Cucu Iurie cu privire la încasarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridică, prejudiciului moral și material, a fost respinsă.

2. Potrivit rechizitoriului Boțan Mihaill, se învinuiește în aceea că la data de 28 mai 2017, aproximativ ora 16:30, fără a deține permis de conducere de categoria/subcategoria mijlocului de transport pe care îl conducea, fiind treaz și aflându-se la volanul automobilului de model „Opel Meriva” cu n/î străine xxxxx, deplasându-se pe drumul public de țară din s. Chiperceni, r-nul Orhei,

manifestând imprudență în traficul rutier și încălcând prevederile Regulamentului circulație rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13 mai 2009 – pct. 45.1) *care-l obliga să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; situația rutieră;* pct. 45.2) *care prevede că, în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului;* pct. 10.2 lit. a) al aceluiași Regulament, stipulează că *persoana care conduce un autovehicul trebuie să posede și permisul de conducere perfectat pe numele său, valabil pentru categoria (subcategoria) din care face parte autovehiculul condus, și prevederile art. 19 alin. (1) al Legii nr. 131 din 07 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier, care prevede că dreptul de a conduce un autovehicul se confirmă prin permisul de conducere, în care este indicată categoria și/sau subcategoria lui, nu a adaptat viteza de deplasare a vehiculului la starea psihofiziologică proprie, la dexteritatea în conducere și ca rezultat a tamponat cu partea din față, dreapta, ciclomotorul „OROX” de model 50, la volanul căruia se afla Cucu Iurie, a.n. xxxxx și care se deplasa din sens opus, pe cale de consecință cauzându-i lui Cucu Iurie, vătămare corporală gravă a integrității corporale.*

Acțiunile lui Boțan Mihail au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, *adică, încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcarea ce a cauzat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale și a sănătății persoanei.*

De asemenea, potrivit rechizitoriului Boțan Mihail, se învinuiește în aceea că în continuarea acțiunilor infracționale, în același loc, timp și circumstanțe, acționând intenționat în scopul împiedicării stabilirii adevărului pe caz și distrugere de probe, urmare a tamponării ciclomotorului „OROX” de model 50, la volanul căruia se afla Cucu Iurie, ignorând prevederile pct. 12.1) lit. a), b), c), f) și g) al Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13 mai 2009, care stipulează că, *conducătorul de vehicul într-un accident în trafic rutier este obligat să oprească imediat vehiculul implicat în accident, să nu schimbe poziția vehiculului și a obiectelor de pe carosabil provenite ca urmare a accidentului în traficul rutier, să acorde primul ajutor și să cheme ambulanța în cazul în care în accident au fost cauzate traumatisme persoanelor, iar dacă aceasta nu este posibil, să asigure transportarea persoanei traumatizate la cea mai apropiată unitate medicală, să asigure, pe cât posibil, păstrarea urmelor, precum și ocolirea locului accidentului, să anunțe despre accident poliția și să rămână pe loc până la sosirea lucrătorilor de poliție, și-a continuat deplasarea cu automobilul de model „Opel Meriva” cu n/î străine xxxxx, părăsind locul accidentului rutier, lăsându-l pe Cucu Iurie la locul săvârșirii accidentului, în*

pericol pentru viață.

Acțiunile lui Boțan Mihail au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 266 Cod penal, *adică, părăsirea locului accidentului rutier de către persoana care conducea mijlocul de transport și care a încălcat regulile de securitate a circulației, dacă aceasta a provocat urmările indicate la art. 264 alin. (3) și (5) Cod penal.*

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Boțan Mihail să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, la 3 ani închisoare, și în baza art. 266 Cod penal, la 1 an închisoare, iar potrivit art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, să-i fie stabilită lui Boțan Mihail pedeapsa definitivă de 3 ani 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Să fie dispusă încasarea din contul lui Boțan Mihail suma de 1 863 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare.

În motivarea apelului, partea acuzării a indicat că prima instanță nu a apreciat corespunzător probele în prezenta cauză penală și eronat a încadrat acțiunile lui Boțan Mihail. Declarațiile părții vătămate asupra circumstanțelor reale ale cauzei nu au fost apreciate de către prima instanță.

Astfel, a menționat că în motivarea sentinței, prima instanță se contrazice atunci când reține că Boțan Mihail în timpul deplasării nu a încălcat nici o prevedere din RCR, or, acesta era obligat, reieșind din caracteristicile drumului, din dimensiunea automobilului condus, inclusiv situația rutieră, să prevadă apariția în orice moment a oricărui pericol și cumulativ de a schimba modalitatea deplasării în dependență de pericolul apărut sau de a întreprinde minimul necesar de acțiuni în vederea evitării riscurilor apărute.

Prin urmare, a indicat că partea vătămată Cucu Iurie este deținător al permisului de conducere și cunoștea prevederile RCR, inclusiv posibilitatea aprecierii corecte a unei situații rutiere într-un anumit caz, însă, lipsa permisului de conducere la inculpatul Boțan Mihail, fapt confirmat prin certificatul nr. 192 din 25 iulie 2017, eliberat de către Inspectoratul de Poliție Orhei, atestă asupra lipsei de cunoștințe a inculpatului de a aprecia corect starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii, situația rutieră.

În acest context, partea acuzării a precizat că prima instanță eronat a apreciat declarațiile inculpatului, or, acestea nu au fost coroborate cu declarațiile părții vătămate, iar concluziile expertului judiciar care a fost audiat în ședința de judecată, în lipsa mijloacelor de transport și a materialelor cauzei penale, a explicat instanței de judecată că accidentul rutier s-ar fi produs pe partea dreaptă conform sensului de deplasare a autovehiculului și pe partea stângă a ciclomotorului.

În opinia acuzării, prima instanță la aprecierea probelor a depășit

limitele constatărilor raportului de expertiză judiciară auto-tehnică, astfel că aceasta nu urma să rețină la baza sentinței, declarațiile expertului audiat în cadrul ședinței de judecată, or, circumstanțele stabilite în ședința de judecată reprezintă obiectul unei expertize suplimentare sau repetate, iar expertul nu a avut posibilitatea să suplinească unele deficiențe admise la efectuarea raportului de expertiză prin simple declarații făcute în cadrul ședinței de judecată.

De asemenea, partea acuzării a menționat că referitor la procesul-verbal de cercetare la fața locului din 28 mai 2017, prima instanță repetat a constatat faptul precum că accidentul rutier s-ar fi produs pe partea stângă a carosabilului conform sensului de deplasare a ciclomotorului, concluzie care nu este contestată nici de partea vătămată, însă motivată ca fiind rezultatul unei acțiuni de evitare a obstacolului apărut în limita vizibilității, reieșind din situația rutieră existentă la acel moment și de faptul deplasării cu viteză a vehiculului pe extrema stângă a carosabilului conform sensului de deplasare. Astfel, soluția primei instanțe de achitare a inculpatului, se bazează doar pe faptul că inculpatul Boțan Mihail nu se face vinovat de producerea accidentului rutier deoarece vina îi aparține părții vătămate Cucu Iurie.

La fel, a mai indicat că prima instanță nu a ținut cont de prevederile pct. 10.1) lit. b), c), 12.1) din RCR, și nu a reținut o circumstanță importantă în acțiunile inculpatului, și anume că Boțan Mihail a părăsit locul accidentului rutier, or, astfel inculpatul nu a contribuit la păstrarea urmelor. Conștient de acțiunile sale, Boțan Mihail a părăsit locul accidentului rutier, iar ca urmare și-a adăpostit automobilul cu deteriorări în ograda unei gospodării străine pentru a ascunde urmele accidentului rutier și pentru a nu fi identificat.

Așadar, partea acuzării a concluzionat că prima instanță urma să aprecieze acțiunile inculpatului prin prisma prevederilor pct. 12.1) din RCR, or, aceste obligații urmau să fie respectate de către inculpatul Boțan Mihail. Mai mult, inculpatul și-a recunoscut vina tacit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, prin faptul că a părăsit locul accidentului rutier.

Totodată, a precizat că deși prima instanță nu a oferit prioritate declarațiilor părții vătămate, totuși declarațiile acesteia se confirmă prin procesul-verbal de cercetare la fața locului și tabelul foto, raportul de expertiză judiciară medico-legală, raportul de expertiză judiciară auto-tehnică, și prin examinarea mijloacelor de transport. Or, poziția inculpatului este una de apărare, în scopul evitării tragerii la răspundere penală, iar martorul Boțan Alexandrina este o persoană interesată la caz și care poate face declarații în favoarea inculpatului.

Partea acuzării a evidențiat, că în actul de punere sub învinuire au fost reținute prevederile RCR care au fost încălcate de către Boțan Mihail până la producerea accidentului rutier, încălcări printre care este și lipsa permisului de conducere. Reieșind din probele administrate, până la impact, inculpatul nu a condus vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând

permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; situația rutieră.

Astfel, a susținut că la motivarea soluției, prima instanță a ignorat condițiile rutiere în care se afla Boțan Mihail până la obstacolul apărut în limita vizibilității. Fiind un drum de țară, capacitatea căruia nu permitea deplasarea concomitentă în sensuri opuse a două mijloace de transport asemănătoare celui la volanul căruia se afla Boțan Mihail, în comparație cu dimensiunile mijlocului de transport condus de către Cucu Iurie. Or, prima instanță urma să țină cont de faptul că în dependență de mijlocul de transport condus, trebuie să fie pe măsură și aprecierea condițiilor rutiere.

În opinia părții acuzării, starea de ebrietate a părții vătămate, care este reținută de către prima instanță în motivarea sentinței, nu poate caracteriza vinovăția lui Cucu Iurie în săvârșirea accidentului rutier, în contextul în care viteza admisă de Boțan Mihail în timpul deplasării, nu a fost raportată la starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; situația rutieră și dimensiunile autovehiculului condus.

Mai mult, a indicat că încălcările RCR reținute în acțiunile lui Boțan Mihail rezultă una din alta, iar în cumul se formează legătura de cauzalitate dintre acestea și consecințele survenite.

Lipsa capacității lui Boțan Mihail de a îndeplini corect acțiunile care erau obligatorii la apariția obstacolului în limita vizibilității, rezultă din faptul că acesta nu deținea permis de conducere, din caracteristicile drumului, inclusiv a dimensiunilor autovehiculului raportat la drumul pe care se efectua deplasarea, astfel că viteza admisă în raport cu dexteritatea în conducere nu i-a permis inculpatului să reducă viteza sau să frâneze pentru a nu pune în pericol situația traficului, acesta continuându-și deplasarea fără schimbări.

Boțan Mihail nu a întreprins nici o acțiune în vederea evitării accidentului rutier din momentul apariției obstacolului în limita vizibilității, în comparație cu partea vătămată care a virat spre stânga în scopul evitării acestui accident, or, reieșind din caracteristicile ciclomotorului, acesta avea posibilitate de a evita accidentul virând la stânga, atunci când viteza de deplasare a fost raportată la starea psihofiziologică ce influențează atenția, reacția și situația rutieră.

Mai mult, în opinia părții acuzării, faptul că tamponarea s-ar fi produs pe partea stângă a carosabilului conform sensului de deplasare a ciclomotorului, nu este suficient pentru a constata lipsa elementelor infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, în acțiunile lui Boțan Mihail, or, aceste concluzii urmau să rezulte din aprecierea prin coroborare a tuturor probelor administrate în ședința de judecată.

4. Partea vătămată Cucu Iurie a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit

modului stabilit pentru prima instanță, prin care Boțan Mihail să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a), 266 Cod penal, cu admiterea integral a acțiunii civile.

În motivarea apelului a indicat că Boțan Mihail se deplasa cu viteză excesivă și când l-a observat, a frânat însă a fost tamponat de către automobilul condus de către inculpat, care nu deținea permis de conducere, nu avea experiență, a săvârșit accidentul rutier, și conștientizând gravitatea acțiunilor sale a părăsit locul accidentalului. Mai mult, a menționat că marcajul rutier lipsea, iar banda de deplasare a apreciat-o vizual, din care motiv consideră că s-a deplasat pe partea sa.

În concluzie, partea vătămată a precizat că deține permis de conducere, cunoaște regulile de circulație și are experiență în acest sens.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2021, au fost admise apelurile declarate de procuror și partea vătămată, casată total sentința, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Boțan Mihail a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, la 5 (cinci) ani închisoare.

Boțan Mihail a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 266 Cod penal, și încetat procesul penal pe acest capăt de învinuire, din motiv că a intervenit termenul de prescripție de tragere la răspundere penală.

Potrivit art. 90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilite lui Boțan Mihail, pentru un termen de probațiune de 5 (cinci) ani.

A fost dispusă încasarea din contul lui Boțan Mihail în beneficiul lui Cucu Iurie suma de 21 991,11 lei, cu titlu de prejudiciu material, suma de 30 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și suma de 1 500 lei, cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

5.1. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a indicat că prima instanță nu a ținut cont de prevederile art. 101 alin. (1), 384 alin. (3), 385 alin. (1) Cod de procedură penală.

Astfel, audiind participanții la proces, verificând legalitatea și temeinicia sentinței contestate, pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și probelor cercetate, prezentate instanței de apel, precum și probelor administrate de prima instanță, cercetate suplimentar în ședința instanței de apel, instanța de apel a constatat cu certitudine faptul că Boțan Mihail, a săvârșit infracțiunile incriminate acestuia în următoarele circumstanțe, *la data de 28 mai 2017, aproximativ ora 16:30, fiind treaz și aflându-se la volanul automobilului de model „Opel Meriva” cu n/î străine xxxxx, deplasându-se pe drumul public de țară din s. Chiperceni, r-nul Orhei, manifestând imprudență în traficul rutier și încălcând prevederile Regulamentului circulație rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13 mai 2009 - pct. 45.1) care-l obliga să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică*

ce influențează atenția și reacția; dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; situația rutieră; pct. 45.2) care prevede că în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului și prevederile art. 19 alin. (1) al Legii nr. 131 din 07 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier, care prevede că dreptul de a conduce un autovehicul se confirmă prin permisul de conducere, în care este indicată categoria și/sau subcategoria lui, nu a adaptat viteza de deplasare a vehiculului la starea psihofiziologică proprie, la dexteritatea în conducere și ca rezultat a tamponat cu partea din față, dreapta, ciclomotorul „OROX” de model 50, la volanul căruia se afla Cucu Iurie, a.n. 1968 și care se deplasa din sens opus, pe cale de consecință cauzându-i lui Cucu Iurie, vătămare corporală gravă a integrității corporale.

Acțiunile lui Boțan Mihail au fost încadrate în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, adică, încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale și a sănătății persoanei.

Tot el, în continuarea acțiunilor infraționale, în același loc, timp și circumstanțe, acționând intenționat în scopul împiedicării stabilirii adevărului pe caz și distrugere de probe, urmare a tamponării ciclomotorului „OROX” de model 50, la volanul căruia se afla Cucu Iurie, ignorând prevederile pct. 12.1) lit. a), b), c), f) și g) al Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13 mai 2009, care stipulează că conducătorul de vehicul într-un accident în trafic rutier este obligat să oprească imediat vehiculul implicat în accident, să nu schimbe poziția vehiculului și a obiectelor de pe carosabil provenite ca urmare a accidentului în traficul rutier, să acorde primul ajutor și să cheme ambulanța în cazul în care în accident au fost cauzate traumatisme persoanelor, iar dacă aceasta nu este posibil, să asigure transportarea persoanei traumatizate la cea mai apropiată unitate medicală, să asigure, pe cât posibil, păstrarea urmelor, precum și ocolirea locului accidentului, să anunțe despre accident poliția și să rămână pe loc până la sosirea lucrătorilor de poliție, și-a continuat deplasarea cu automobilul de mode „Opel Meriva” cu n/î străine xxxxx, părăsind locul accidentului rutier, lăsându-l pe Cucu Iurie la locul săvârșirii accidentului în pericol pentru viață.

Acțiunile lui Boțan Mihail au fost încadrate în baza art. 266 Cod penal, adică, părăsirea locului accidentului rutier de către persoana care conducea mijlocul de transport și care a încălcat regulile de securitate a circulației, dacă aceasta a provocat urmările indicate la art. 264 alin. (3) și (5) Cod penal.

Prin urmare, instanța de apel a menționat că cercetarea judecătorească s-a efectuat cu încălcarea dispozițiilor procesual-penale privind administrarea probelor, astfel că prima instanță eronat a apreciat probele administrate, în contextul în care aceasta nu a apreciat nici într-un mod declarațiile părții vătămate Cucu Iurie, care a avut de suferit în rezultatul accidentului rutier.

La fel, prima instanță nu a supus aprecierii procesul-verbal de cercetare la fața locului cu tabelul foto, raportul de expertiză judiciară medico-legală, raportul de expertiză judiciară auto-tehnică prin examinarea mijloacelor de transport, și neîntemeiat a reținut declarațiile martorului Boțan Alexandrina, care este soția inculpatului, aceasta fiind o persoană interesată, declarațiile expertului Lungu Vladimir, precum și greșit a apreciat procesul-verbal de cercetare la fața locului, iar în consecință divergent de probele anexate la materialele cauzei, a pronunțat o sentință de achitare în privința inculpatului Boțan Mihail.

În acest context, instanța de apel a reținut că prima instanță a pus la baza sentinței de achitare, declarațiile inculpatului, care au fost combătute prin probele acuzării cercetate în ședința de judecată, inclusiv prin declarațiile părții vătămate Cucu Iurie, martorului Malai Stanislav, procesul-verbal de cercetare la fața locului din 28 mai 2017, raportul de expertiză medico-legală și raportul de expertiză judiciară auto-tehnică.

Instanța de apel a precizat faptul că prima instanță nu a dat o apreciere justă și altor probe materiale cercetate în instanța de judecată, care la fel demonstrează vinovăția inculpatului, și anume: *declarațiile părții vătămate Cucu Iurie; declarațiile martorului Boțan Alexandrina; declarațiile martorului Malai Stanislav; procesul-verbal de cercetare la fața locului din 28 mai 2017 cu anexă schița accidentului rutier și tabelul foto (f.d.15-19, vol.I); raportul de expertiză medico-legală nr. 95/D din 24 iulie 2017 (f.d.26-27, vol.I); raportul de expertiză judiciară auto-tehnică nr. 34/12/1-R-6442 din 29 decembrie 2017 (f.d.92-96, vol.I); procesul-verbal nr. 46 din 28 mai 2017 (f.d.47-48, vol.I); procesul-verbal de examinare a obiectului din 10 iulie 2017 cu anexă tabelul foto (f.d.41-44, vol.I); declarațiile expertului Lungu Vladimir.*

În opinia instanței de apel, sunt plauzibile argumentele invocate în apelul părții acuzării, potrivit cărora concluziile primei instanțe sunt neîntemeiate, deoarece prin probele administrate și examinate în instanța de apel, a fost dovedită pe deplin vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunilor incriminate, or, prima instanță a apreciat unilateral și divergent circumstanțele cauzei, pronunțând o soluție neîntemeiată în privința inculpatului Boțan Mihail.

Mai mult, instanța de apel a apreciat ca fiind neîntemeiată și concluzia primei instanțe potrivit căreia în ședința de judecată nu și-a găsit confirmare învinuirea înaintată inculpatului Boțan Mihail în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, concluzionând că acțiunile săvârșite de către Boțan Mihail, au o gravitate mai redusă decât infracțiunea, și astfel încadrând acțiunile lui Boțan Mihail în baza art. 231 alin. (2) Cod contravențional.

Așadar, instanța de apel a precizat că la adoptarea soluției primei instanțe prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Boțan Mihail, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, din motiv că fapta constituie o contravenție, instanța a dat o apreciere eronată circumstanțelor de fapt stabilite în cadrul cercetării judecătorești.

Instanța de apel a reținut că vina inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, a fost demonstrată, iar nerecunoașterea vinovăției de către acesta este o metodă de apărare și un mijloc de eschivare de la răspunderea penală, or, declarațiile acestuia nu au fost probate.

Prin urmare, cercetând probele administrate la materialele cauzei, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, instanța de apel a constatat vinovăția inculpatului Boțan Mihail, încadrând acțiunile acestuia în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, după indicii calificativi, încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămare gravă a integrității corporale și a sănătății persoanei.

Instanța de apel a precizat că încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, are ca temei încălcarea de către inculpat a prevederilor pct. 45.1) al Regulamentului circulației rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13 mai 2009, care-l obligă să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; situația rutieră; pct. 45.2) care prevede că în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului și prevederile art. 19 alin. (1) al Legii nr. 131 din 07 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier, care prevede că dreptul de a conduce un autovehicul se confirmă prin permisul de conducere, în care este indicată categoria și/sau subcategoria lui, prin faptul că nu a adaptat viteza de deplasare a vehiculului la starea psihofiziologică proprie, la dexteritatea în conducere și ca rezultat a tamponat cu partea din față, dreapta, ciclomotorul „OROX” de model 50, la volanul căruia se afla Cucu Iurie și care se deplasa din sens opus, pe cale de consecință cauzându-i părții vătămate Cucu Iurie, o vătămare corporală gravă a integrității corporale.

În acest context, instanța de apel a stabilit că acțiunile inculpatului Boțan Mihail întrunesc elementele infracțiunii de încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere, or, acesta a atentat la relațiile sociale cu privire la siguranța traficului rutier, prin ce a adus atingere vieții persoanei, și astfel instanța a constatat că la data de 28 mai 2017, aproximativ ora 16:30, fără a deține permis de conducere, aflându-se la volanul automobilului de model „Opel Meriva” cu n/î străine xxxxx, deplasându-se pe drumul public de țară din s. Chiperceni, r-nul Orhei, manifestând imprudență în traficul rutier și încălcând prevederile Regulamentului circulație rutiere, nu a adaptat viteza de deplasare a vehiculului la starea psihofiziologică proprie, la dexteritatea în conducere și ca rezultat a tamponat cu partea din față, dreapta, ciclomotorul „OROX” de model 50, la volanul căruia se afla Cucu Iurie și care se deplasa din sens opus, pe cale de consecință cauzându-i lui Cucu Iurie, vătămare corporală

gravă a integrității corporale.

Cu referire la latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, instanța de apel a reținut că aceasta s-a realizat prin vinovăție din imprudență, caracterizată prin neglijența criminală, or, deși inculpatul a declarat că vinovat de săvârșirea accidentului rutier se face partea vătămată Cucu Iurie din motiv că acesta mergea zig-zag pe partea lui, a carosabilului, totuși inculpatuș urma să evite ciocnirea cu ciclomotorul „OROX” de model 50, la volanul căruia se afla Cucu Iurie, însă din motiv că automobilul condus de inculpatul Boțan Mihail avea viteză excesivă, aflându-se în curbă, ultimul a fost în imposibilitate să evite ciocnirea.

Referitor la latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, instanța de apel a indicat că aceasta s-a realizat prin aceea că inculpatul Boțan Mihail, la data de 28 mai 2017, aproximativ ora 16:30, fără a deține permis de conducere de categoria/subcategoria mijlocului de transport pe cale îl conduce, fiind treaz și aflându-se la volanul automobilului de model „Opel Meriva” cu n/î străine xxxxx, *deplasându-se pe drumul public de țară din s. Chiperceni, r-nul Orhei, manifestând imprudență în traficul rutier și încălcând prevederile Regulamentului circulație rutiere*, nu a adaptat viteza de deplasare a vehiculului la starea psihofiziologică proprie, la dexteritatea în conducere și ca rezultat a tamponat cu partea din față, dreapta, ciclomotorul „OROX” de model 50, la volanul căruia se afla Cucu Iurie, a.n. 1968 și care se deplasa din sens opus, pe cale de consecință cauzându-i lui Cucu Iurie, *vătămare corporală gravă a integrității corporale*.

Aceste circumstanțe se confirmă prin declarațiile părții vătămate Cucu Iurie, martorului Boțan Alexandrina și martorului Malai Stanislav.

Prin urmare, instanța de apel a reținut că inculpatul Boțan Mihail, aflându-se în curbă și din cauza vitezei excesive, nu s-a isprăvit cu manevra și a ieșit pe contrasens, lovindu-l pe Cucu Iurie care conducea ciclomotorul „OROX” de model 50, care venea în întâmpinare din partea opusă, pe partea lui de carosabil, iar în urma loviturii i-a cauzat potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 95/D din 24 iulie 2017, fractură închisă de femur drept, la nivelul 1/3 medii cu deplasare de fragmente, traumatism cranio-cerebral închis, manifestat prin comoție cerebrală, plaga contuză pe față, contuzie pulmonară, hemotorace minim, care au fost provocate de la acțiunea traumatică a unui obiect dur, contondent, sau la lovirea de acesta, corespund timpului și circumstanțelor indicate (accident rutier), mai puțin probabil de la căderea corpului de la propria înălțime și se califică ca vătămare gravă.

Instanța de apel a apreciat ca fiind neîntemeiate concluziile primei instanțe referitor la lipsa laturii obiective, manifestată prin conducerea mijlocului de transport fără a deține permis de conducere, or, potrivit art. 264 Cod penal, încălcarea regulilor de securitate a mijloacelor de transport poate fi incriminată doar persoanei care conduce mijlocul de transport, la caz stabilindu-se faptul că inculpatul Boțan Mihail conducea mijlocul de transport și în consecință a cauzat părții vătămate Cucu Iurie, vătămări corporale grave a integrității corporale.

De asemenea, instanța de apel a stabilit că prima instanță eronat a ajuns la concluzia precum că nu s-au constatat încălcările Regulamentului circulației rutiere, incriminate inculpatului, referitor la faptul că viteza de deplasare a acestuia nu a fost constatată prin nici un mijloc de probă, or, din materialele cauzei se constată că anume viteza excesivă nu i-a permis inculpatului să manifeste dexteritate în conducere, urmând să oprească în cazul în care apar obstacole. Mai mult, anume viteza excesivă cu care conducea Boțan Mihail a cauzat ieșirea pe contrasens și ciocnirea cu partea vătămată, or, potrivit concluziilor raportului de expertiză judiciară auto-tehnică nr. 34/12/1-R-6442 din 29 decembrie 2017, în condițiile comiterii accidentului rutier, pentru viteza indicată de conducătorul auto, 35 km/h este de 18 metri, iar potrivit declarațiilor martorului Boțan Alexandrina, aceștia l-au observat în fața lor pe partea vătămată Cucu Iurie, la distanța de 20 metri și care mergea zig-zag, fapt ce atestă că inculpatul Boțan Mihail avea posibilitatea să oprească automobilul, însă care nu a avut loc, prin ce se constată că declarațiile martorului Boțan Alexandrina nu sunt veridice, acestea fiind date cu scopul de a-l proteja pe inculpat, care este soțul acesteia. Or, inculpatul a declarat că a observat la 10 metri distanță că din față se deplasa o motocicletă în zig-zag, iar potrivit schiței accidentului rutier, precum și imaginilor foto, rezultă că accidentul a avut loc în curbă, unde vizibilitatea este redusă, pe când partea vătămată a comunicat că l-a observat pe inculpat la o distanță de 4-5 metri, iar având viteza de 35 km/h, acesta a fost în imposibilitate să oprească automobilul pentru a evita impactul cu ciclomotorul „OROX” de model 50, care se deplasa din sens opus, fiind condus de partea vătămată Cucu Iurie.

Instanța de apel a conchis că deși prima instanță a reținut la baza sentinței declarațiile inculpatului Boțan Mihail privind nevinovăția sa, totuși acestea nu se confirmă prin careva probe pertinente ale părții apărării, or, probatoriul administrat la materialele cauzei, coroborează între ele, asupra cărora prima instanță nu s-a expus în sentință, ignorându-le neargumentat și oferind o apreciere subiectivă probelor prezentate de acuzatorul de stat, iar la baza sentinței de achitare, reținând preponderent circumstanțele de fapt prezentate de inculpat.

În acest context, instanța de apel a precizat că vinovăția inculpatului Boțan Mihail în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, se confirmă cu certitudine și fără echivoc, iar nerecunoașterea vinovăției de către acesta, reprezintă o metodă de apărare și un mijloc de eschivare de la răspundere penală, întrucât afirmațiile inculpatului nu au fost probate.

Cu referire la pedeapsa aplicată inculpatului Boțan Mihail, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, reținând prevederile art. 61, 75 Cod penal, instanța de apel a stabilit că din materialele cauzei penale, rezultă că inculpatul anterior nu a fost judecat, la evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află, la locul de trai se caracterizează pozitiv, că acesta a săvârșit infracțiunea din imprudență, și având în vedere caracterul scopului pedepsei penale de corectare și reeducare al

condamnatului, al restabilirii echităţii sociale, reieşind din limitele pedepsei prevăzute de sancţiunea art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, şi astfel instanţa a considerat că va fi echitabilă stabilirea în privinţa inculpatul Boţan Mihail, a unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, or, infracţiunea prevăzută de art. 264 alin. 3) lit. a) Cod penal, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 7 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani, iar conform art. 16 Cod penal, infracţiunea săvârşită de Boţan Mihail se atribuie la categoria infracţiunilor grave.

Totodată, reţinând prevederile art. 90 Cod penal, şi reieşind din faptul că inculpatul Boţan Mihail nu are antecedente penale, că a săvârşit pentru prima dată o infracţiune gravă, iar careva circumstanţe agravante nu au fost stabilite, instanţa de apel a conchis că executarea pedepsei stabilită inculpatului, urmează să fie suspendată condiţionat, cu acordarea posibilităţii acestuia ca în termenul de probaţiune, prin comportare exemplară şi muncă cinstită, să îndreptăţească încrederea ce i s-a acordat, şi potrivit prevederilor art. 89 alin. (2) lit. a), 90 alin. (1) Cod penal, urmează să fie dispusă suspendarea executării pedepsei aplicate, pe o perioadă de probaţiune de 5 ani, cu liberarea ulterioară de pedeapsă a inculpatului Boţan Mihail, cu condiţia că acesta în termenul de probaţiune nu va săvârşi alte infracţiuni şi prin comportare exemplară şi muncă cinstită, va îndreptăţi încrederea ce i s-a acordat, fără aplicarea pedepsei complementare, şi anume privarea dreptului de a conduce mijloace de transport, or, din materialele cauzei se constată că inculpatul nici nu deţine acest drept.

Referitor la infracţiunea prevăzută de art. 266 Cod penal, instanţa de apel a menţionat că analizând obiectiv circumstanţele cauzei, în raport cu probele prezentate, rezultă că inculpatul Boţan Mihail a săvârşit infracţiunea prevăzută de art. 266 Cod penal, şi anume părăsirea locului accidentului rutier. La caz, inculpatul Boţan Mihail în scopul împiedicării stabilirii adevărului şi distrugere de probe, urmare a tamponării ciclomotorului „OROX” de model 50, la volanul căruia se afla Cucu Iurie, şi-a continuat deplasarea cu automobilul de mode „Opel Meriva” cu n/î străine xxxxx, părăsind locul accidentului rutier, lăsându-l pe Cucu Iurie la locul săvârşirii accidentului, în pericol pentru viaţă, iar concluzia primei instanţe precum că fapta nu întruneşte elementele infracţiunii, este una contradictorie în raport cu probele administrate.

Astfel, instanţa de apel a reţinut că vinovăţia inculpatului în săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 266 Cod penal, a fost confirmată fără nici un dubiu rezonabil, or, chiar inculpatul Boţan Mihail a declarat că a avut loc tamponarea.

Sub acest aspect, instanţa de apel a indicat că latura subiectivă a infracţiunii prevăzute de art. 266 Cod penal, se caracterizează prin intenţie directă a inculpatului, de a părăsi locul accidentului rutier din frica de a nu fi tras la răspundere, or, inculpatul Boţan Mihail a declarat că a părăsit locul accidentului rutier din motiv că nu avea permis de conducere, iar dacă va fi găsit vinovat, nu va putea să-şi perfecteze permisul, fapt ce atestă că

inculpatul Boțan Mihail, săvârșind infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, a urmărit scopul de părăsire a locului accidentului rutier, și a împiedicat activitatea de constatare imediată și completă a încălcărilor regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, precum și a activității de identificare a făptuitorului și de stabilire a circumstanțelor concrete în care au fost săvârșite încălcările respective.

Subiectul infracțiunii este persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii infracțiunii a împlinit vârsta de 14 ani, la caz, subiectul infracțiunii fiind inculpatul Boțan Mihail.

Instanța de apel a reiterat că vinovăția inculpatului Boțan Mihail în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 266 Cod penal, a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, prin probele administrate de către partea acuzării și anume declarațiile inculpatului Boțan Mihail, or, nemijlocit inculpatul a recunoscut că a părăsit locul accidentului rutier, fapt dovedit și prin declarațiile martorului Boțan Alexandrina.

În opinia instanței de apel, este nefondată concluzia primei instanțe privind achitarea inculpatului, or, prima instanță nu a luat în considerație declarațiile părții vătămate Cucu Iurie, declarațiile martorului Boțan Alexandrina, procesul-verbal de cercetare la fața locului, precum și declarațiile inculpatului, care a recunoscut părăsirea locului accidentului rutier.

Așadar, reieșind din totalitatea probelor administrate la materialele cauzei penale, instanța de apel a constatat, că Boțan Mihail, în continuarea acțiunilor infracționale, în același loc, timp și circumstanțe, acționând intenționat în scopul împiedicării stabilirii adevărului pe caz și distrugere de probe, urmare a tamponării ciclomotorului „OROX” de model 50, la volanul căruia se afla Cucu Iurie, ignorând prevederile pct. 12.1) lit. a), b), c), f) și g) al Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13 mai 2009, care stipulează că – *„conducătorul de vehicul într-un accident în trafic rutier este obligat să oprească imediat vehiculul implicat în accident, să nu schimbe poziția vehiculului și a obiectelor de pe carosabil provenite ca urmare a accidentului în traficul rutier, să acorde primul ajutor și să cheme ambulanța în cazul în care în accident au fost cauzate traumatisme persoanelor, iar dacă aceasta nu este posibil, să asigure transportarea persoanei traumatizate la cea mai apropiată unitate medicală, să asigure, pe cât posibil, păstrarea urmelor, precum și ocolirea locului accidentului, să anunțe despre accident poliția și să rămână pe loc până la sosirea lucrătorilor de poliție”,* și-a continuat deplasarea cu automobilul de mode „Opel Meriva” cu n/î străine xxxxx, părăsind locul accidentului rutier, lăsându-l pe Cucu Iurie la locul săvârșirii accidentului în pericol pentru viață.

Prin acțiunile sale, inculpatul Boțan Mihail a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 266 Cod penal, însă, în conformitate cu art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, o sentință de încetare a procesului penal se adoptă dacă există circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea

urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

De asemenea, reținând prevederile art. 332 alin. (1), 275 pct. 9), 391 alin. (1) pct. 6), 332 alin. (1) Cod de procedură penală, art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, și ținând cont că infracțiunea prevăzută de art. 266 Cod penal, potrivit art. 16 alin. (2) Cod penal, face parte din categoria celor ușoare, instanța de apel a stabilit că inculpatul Boțan Mihail, a săvârșit fapta infracțională prevăzută de art. 266 Cod penal, la data de 28 mai 2017, astfel că la data de 21 septembrie 2021, a expirat termenul de prescripție de 2 ani, de tragere la răspundere penală pentru fapta săvârșită, din care motiv instanța de apel a conchis că în partea această parte de învinuire, procesul penal urmează a fi încetat.

Referitor la pretenția părții vătămate Cucu Iurie, privind încasarea prejudiciului material în sumă de 24 991,11 lei, reținând prevederile art. 219, 221, 225 Cod de procedură penală, art. 1398 Cod civil, instanța de apel a apreciat-o ca fiind întemeiată, stabilind că în urma accidentului rutier, părții vătămate i-a fost cauzat prejudiciu material în sumă de 24 991,11 lei, acesta fiind constituit din suma de 3 814,98 lei pentru medicamente, suma de 1 912 lei pentru transport medical asistat, suma de 6 464,13 lei pentru tija centromedulară zăvorâtă în femur și 12 800 lei, costul motoretei deteriorate în urma accidentului rutier.

În ceea ce privește prejudiciul moral, instanța de apel a reținut că partea vătămată Cucu Iurie a solicitat încasarea prejudiciului moral din contul inculpatului Boțan Mihail, în sumă de 100 000 lei, apreciind-o ca fiind parțial întemeiată, or, suma de 100 000 lei, este exagerată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana inculpatului, precum și de comportamentul acestuia după săvârșirea infracțiunii, care este la prima abatere de la legea penală, se caracterizează pozitiv și i-a propus părții vătămate Cucu Iurie suma de 20 000 lei pentru spitalizare, însă care nu a fost acceptată de către ultimul.

În acest context, instanța de apel a reținut prevederile art. 2036 alin. (1), 2037 alin.(1) Cod civil, și astfel a menționat că în cadrul ședinței de judecată s-a stabilit cu certitudine că partea vătămată Cucu Iurie, a suportat și un prejudiciu de natură morală. Estimarea daunei morale suportate de către ultimul se probează prin faptul că acesta a avut de suportat prejudicii cauzate personalității afective, categorie în care intră suferințele psihice, care s-au manifestat prin stare de stres și frustrare, prin aceea că fiind tamponat, a fost lăsat în primejdie, fără acordarea căruiva ajutor.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că pretenția părții vătămate Cucu Iurie, în partea încasării prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei, este una exagerată, astfel apreciind că suma de 30 000 lei, este echitabilă și în corespundere cu circumstanțele săvârșirii de către inculpatul Boțan Mihail, a acțiunilor ilegale în raport cu partea vătămată Cucu Iurie.

Totodată, instanța de apel a conchis și asupra temeiniciei solicitării părții vătămate cu privire la încasarea din contul inculpatului Boțan Mihail, a cheltuielilor suportate pentru asistența juridică care a fost acordată de către

avocatul Stici Aliona, în sumă de 1 500 lei, la întocmirea acțiunii civile, fapt confirmat prin bonul de plată nr. 817250 (f.d.139), astfel că suma de 1 500 lei, pentru asistența juridică, urmând să fie încasată din contul inculpatului Boțan Mihail în beneficiul părții vătămate Cucu Iurie.

Cu referire la solicitarea părții acuzării privind încasarea din contul inculpatului Boțan Mihail în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 1 863 lei, suportată pentru efectuarea expertizelor judiciare și consumabile, instanța de apel a conchis asupra respingerii acesteia, menționând că astfel de cheltuieli se suportă din contul inculpatului doar în urma modificărilor operate la art. 143 Cod procedură penală, potrivit cărora aliniatul (2) al articolului 143 Cod procedură penală a fost abrogat în baza Legii nr. 316 din 22 decembrie 2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 09 februarie 2018.

Or, reieșind din prevederile art. 75 alin. (3) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14 aprilie 2016, ordonatorul expertizelor judiciare, în speță fiind organul de urmărire penală - OUP a IP Orhei în temeiul Ordonanței din 12 iulie 2017 (f.d.28, vol.I) și din 21 noiembrie 2017 (f.d.89, vol.I), din care motiv aceste cheltuieli urmează să fie suportate din contul statului.

Mai mult, instanța de apel a indicat că cheltuielile suportate în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în sumă de 423 lei (f.d.103, vol.I), au fost coordonate de către procuror în sensul demonstrării/calificării faptei inculpatului, pe care ultimul o regretă, iar compensarea salariului procurorului, cât și a rechizitelor consumabile nu sunt prevăzute de art. 227 alin. (2) Cod de procedură penală, iar salariul procurorului fiind achitat din bugetul de stat.

În acest sens, instanța de apel a conchis că cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate, reprezintă cheltuieli judiciare în speță, ce sunt achitate din bugetul statutului.

6. Procurorul în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului menționează, că la stabilirea pedepsei inculpatului în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, instanța de apel nu a ținut cont de prevederile legale în vigoare, astfel că aceasta neîntemeiat nu a aplicat pedeapsa complementară obligatorie prevăzută de norma penală.

Or, în dispozitivul deciziei contestate, instanța de apel nu s-a expus asupra pedepsei complementare obligatorii.

Consideră că la caz nu sunt aplicabile nici prevederile art. 79 Cod penal, or, careva circumstanțe excepționale nu au fost constatate.

Astfel, susține că instanța de apel urma să-i stabilească inculpatului Boțan Mihail, condamnat în baza art. 263 alin. (3) lit. a) Cod penal, pedeapsa complementară obligatorie, prevăzută de norma penală indicată.

De asemenea, indică că instanța de apel eronat a interpretat și a aplicat prevederile art. 75 Cod penal, și la stabilirea pedepsei lui Boțan Mihail, nu a ținut cont de circumstanțele cauzei, consecințele survenite, precum și de comportamentul inculpatului pe parcursul procesului penal. Or, instanța neîntemeiat a ajuns la concluzia aplicării unei pedepse mai blânde inculpatului, care nu va asigura realizarea scopului prevăzut de art. 61 Cod penal.

În opinia părții acuzării, pedeapsa aplicată inculpatului cu suspendarea condiționată a acesteia, nu este una echitabilă, ținând cont de faptul că Boțan Mihail a săvârșit o infracțiune gravă și una ușoară, soldate cu vătămări corporale grave (fractură închisă de femur drept, la nivelul 1/3 medii cu deplasare de fragmente, traumatism cranio-cerebral închis, manifestat prin comotie cerebrală, plaga contuză pe față, contuzie pulmonară, hemotorace minim).

Mai mult, susține partea acuzării că la caz, în privința inculpatului Boțan Mihail nu s-au stabilit careva circumstanțe atenuante potrivit art. 76 Cod penal.

În acest context, partea acuzării concluzionează că instanța de apel a aplicat inculpatului Boțan Mihail o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale.

7. Avocatul Rabei Ilie în numele inculpatului Boțan Mihail, în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia și menținerea sentinței primei instanțe.

În argumentarea recursului indică, că instanța de apel a apreciat eronat probele, adoptând o decizie care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, iar motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, acesta fiind expus neclar. Deși instanța de apel enumeră probele indicate în decizie, aceasta nu le-a supus aprecierii.

Or, exceptând declarațiile părții vătămate, care urmau să fie apreciate critic, nici o probă nu confirmă vinovăția înaintată inculpatului.

Menționează partea apărării, că instanța de apel neîntemeiat a stabilit faptul că inculpatul Boțan Mihail, aflându-se în curbă și din cauza vitezei excesive, nu s-a isprăvit cu manevra și a ieșit pe contrasens, în contextul în care la caz, s-a stabilit cu certitudine că potrivit schiței accidentului rutier, acesta s-a produs pe banda de deplasarea a automobilului, ceea ce atestă că Cucu Iurie, care conducea ciclomotorul „OROX” de model 50, a ieșit pe contrasens lovind automobilul condus de Boțan Mihail, fapt confirmat și de către expertul Lungu Vladimir, care a fost audiat în ședința de judecată.

Mai mult, invocă faptul că instanța de apel, nu a supus aprecierii declarațiile expertului Lungu Vladimir, însă a reținut la baza deciziei declarațiile părții vătămate, care potrivit procesului-verbal nr. 46 din 28 mai 2017, al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și natura ei în privința lui Cucu Iurie, s-a

constatat prezența de 1,34 g/l alcool în sângele lui Cucu Iurie, stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, fapt ce atestă că alcoolemia de 1,34 g/l alcool în sânge, depășește peste 10 ori limita maximă admisă de lege a gradului de alcool în sânge.

De asemenea, susține partea apărării că instanța de apel a pus la baza deciziei și declarațiile martorului Malai Stanislav, care a declarat că cineva din consăteni care se aflau la iazul mare, i-au comunicat că în acea perioadă când a avut loc accidentul, au observat o mașină de culoare albastră care se deplasa cu viteză excesivă spre sat.

În acest context, precizează că deși instanța de apel a conchis că inculpatul a manifestat imprudență în traficul rutier și a ignorat prevederile pct. 45.1) și pct. 45.2) al Regulamentului circulației rutiere, totuși nu a constatat faptul că Boțan Mihail, în ziua producerii accidentului, nu a condus vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită pentru porțiunea de traseu pe care s-a produs accidentul. Mai mult, s-a constatat că de fapt Boțan Mihail a condus autovehiculul conform limitei de viteză stabilită pentru porțiunea de traseu, ceea ce atestă lipsa faptei prejudiciabile, lipsa temeiului real al răspunderii penale. Mai mult, instanța de apel nu a indicat care era viteza de deplasare a autovehiculului și la care viteză acesta trebuia să fie adaptat.

Consideră partea apărării, că instanța de apel a preluat conținutul actului de învinuire și contrar prevederilor art. 26 alin. (3) Cod de procedură penală, a acceptat în totalitate concluziile organului de urmărire penală în defavoarea inculpatului, fără a examina probele administrate la materialele cauzei.

În concluzie, precizează partea apărării că instanța de apel recunoscându-l vinovat pe Boțan Mihail de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 264 alin. (3), 266 Cod penal, nu a indicat motivele desființării sentinței primei instanțe și a omis circumstanțele reale în care s-a produs accidentul rutier.

8. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră că acestea urmează a fi admise, din considerentele ce succed.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează parțial hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

După cum rezultă din conținutul recursurilor declarate, recurenții critică decizia instanței de apel din punct de vedere al prezenței temeiurilor de casare prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură

penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când 6) *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; și 10) s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Colegiul penal lărgit atestă faptul că recurenții critică decizia instanței de apel din considerentul motivării deficitare și contradictorii a soluției pronunțate.

Având în vedere argumentele aduse în recursuri, Colegiul penal lărgit reține că potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În corespundere cu art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeuriile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Din materialele cauzei, se constată că potrivit sentinței, Boțan Mihail a fost achitat de învinuirea înaintată în baza art. 266 Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. A fost încetat procesul penal intentat în privința lui Boțan Mihail, în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, din motiv că fapta constituie o contravenție, Boțan Mihail fiind recunoscut vinovat de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 231 alin. (2) Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional în privința lui Boțan Mihail, în baza art. 231 alin. (2) Cod contravențional, din motiv că a intervenit termenul de prescripție.

Prin decizia instanței de apel, au fost admise apelurile declarate de procuror și partea vătămată, casată total sentința și pronunțată o nouă

hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Boțan Mihail a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, la 5 ani închisoare; A fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 266 Cod penal, și încetat procesul penal pe acest capăt de învinuire, din motiv că a intervenit termenul de prescripție de tragere la răspundere penală, iar potrivit art. 90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilite lui Boțan Mihail, pentru un termen de probațiune de 5 ani.

Analizând decizia contestată în raport cu argumentele invocate de către recurenți, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel, la examinarea apelurilor, nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Colegiul penal lărgit consideră necesar să menționeze că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni, urmează a-i fi aplicată o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată. Totodată, pedeapsa se aplică în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a Codului Penal.

Conform principiului individualizării pedepsei, prevăzut de art. 7 Cod penal, în coroborare cu criteriile generale de individualizare a acesteia, reflectate la art. 75 alin. (1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Pedeapsa aplicată vinovatului, trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii și pedepsei penale, prevăzute la art. 61 Cod penal.

De asemenea, se reține că categoria și termenul de pedeapsă ce urmează a fi stabilit, este în dependență de circumstanțele atenuante și agravante, prevăzute de art. 76-77 Cod penal, precum și efectele acestora, prescrise în art. 78 Cod penal.

Așadar, Colegiul penal lărgit precizează că infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, prevede în calitate de pedeapsă, închisoare de la 3 la 7 ani *cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani.*

Din materialele cauzei, rezultă că instanța de apel l-a recunoscut vinovat pe Boțan Mihail de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, însă fără a aplica pedeapsa complementară *privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.*

Or, sancțiunea art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, prevede în calitate de pedeapsă principală – *închisoare de la 3 la 7 ani*, iar în calitate de pedeapsă

complimentară ***obligatorie*** – *(cu) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani.*

Astfel, instanța de recurs consideră că instanța de apel neîntemeiat a concluzionat asupra faptului că inculpatului Boțan Mihail, nu urmează să-i fie stabilită pedeapsa complementară, și anume privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, întrucât se constată că inculpatul nici nu deține acest drept.

Mai mult, la examinarea cauzei nu au fost stabilite careva circumstanțe excepționale ce ar justifica aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art. 79 Cod penal și anume excluderea pedepsei complementare obligatorii.

Totodată, analizând decizia supusă recursului în partea individualizării pedepsei stabilite inculpatului cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel insuficient a abordat condițiile ce vizează circumstanțele cauzei și comportamentul celui vinovat, și nu a luat în considerație faptul că inculpatul a săvârșit o infracțiune gravă soldată cu vătămări corporale grave – fractură închisă de femur drept, la nivelul 1/3 medii cu deplasare de fragmente, traumatism cranio-cerebral închis, manifestat prin comoție cerebrală, plaga contuză pe față, contuzie pulmonară, hemotorace minim, precum și faptul că acesta a părăsit locul accidentului rutier, nu a solicitat ambulanța pentru partea vătămată și nu a păstrat urmele accidentului rutier.

Colegiul penal lărgit consideră pripită concluzia instanței de apel precum că, scopul corectării și reeducării inculpatului poate fi realizat și prin aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal - suspendarea condiționată a pedepsei, or, la individualizarea pedepsei, conform criteriilor generale de individualizare a pedepsei, instanța de judecată trebuie să respecte toate cerințele prevăzute de legea penală ce asigură aplicarea față de inculpat a unei pedepse echitabile, legale și individualizate. Neglijarea unora din aceste criterii, constituie temei pentru casare a hotărârii contestate.

Circumstanțele cauzei, potrivit art. 75 Cod penal, se referă atât la cele care atenuază răspunderea, cât și la cele care agravează răspunderea, de care instanțele de fond sunt obligate să țină cont la individualizarea pedepsei.

Așadar, instanța de recurs notează că, în textul art. 90 alin. (1) Cod penal, unitatea lexicală „*poate*”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme.

În cadrul instituției suspendării condiționate a executării pedepsei, instanța, după ce realizează individualizarea pedepsei prin determinarea concretă a acesteia în baza criteriilor generale de individualizare, completează acest rezultat printr-un act de individualizare a executării pedepsei.

Condițiile privind acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute de art. 90 Cod penal, se referă la pedeapsa aplicată și natura infracțiunii; circumstanțele cauzei și persoana infractorului; aprecierea instanței dacă scopul poate fi atins și fără executarea acesteia.

Corespunzător, Colegiul penal lărgit analizând și argumentele instanței

de apel care au servit temei pentru pronunțarea soluției de încetare a procesului penal de învinuire în baza art. 266 Cod penal, în privința lui Boțan Mihail, conchide că hotărârea judecătorească contestată cu recurs ordinar nu conține motive legale pe care se întemeiază soluția.

În susținerea acestei concluzii instanța de recurs reține, că instanța de apel și-a fundamentat soluția pronunțată pe prevederile art. 391 alin. (1) pct.6) Cod de procedură penală, potrivit cărora sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Drept circumstanțe care exclud sau condiționează tragerea la răspundere penală în privința lui Boțan Mihail, pentru infracțiunea prevăzută de art. 266 Cod penal, de către instanța de apel au fost invocate prevederile art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal cu privire la intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Pornind de la prevederile art. 285 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, se va reține, că încetarea urmăririi penale este actul de liberare a persoanei de răspunderea penală și de finisare a acțiunilor procedurale, în cazul în care pe temei de nereabilitare legea împiedică continuarea acesteia. Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul cod.

În acest context instanța de recurs ține să accentueze, că potrivit prevederilor art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)–9), 285 alin. (2), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Din alineatul (5) al aceleiași norme rezultă, că în cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Conform art. 275 pct. 9) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care există alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală.

Totodată, potrivit prevederilor art. 53 lit. g) Cod penal, persoana care a săvârșit o faptă ce conține semnele componentei de infracțiune poate fi liberată de răspundere penală de către procuror în cadrul urmăririi penale și de către instanța de judecată la judecarea cauzei în cazul prescripției de tragere la răspundere penală.

Colegiul penal lărgit remarcă faptul, că expirarea termenului de prescripție constituie un temei de liberare de răspundere penală, dar este un temei de nereabilitare.

Astfel, potrivit prevederilor art. 285 alin. (7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia ori a reprezentantului legal, inclusiv în cazul

cererii de reabilitare a persoanei decedate. În acest caz, urmărirea penală continuă.

Având în vedere prevederile legale enunțate mai sus, Colegiul penal lărgit constată că soluția instanței de apel cu privire la încetarea procesului penal în privința lui Boțan Mihail din motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, este greșită și nu poate fi menținută, deoarece aceasta contravine prevederilor legale enunțate mai sus.

Aici urmează a se accentua că fiind audiat în prima instanță, precum și în instanța de apel, inculpatul Boțan Mihail a pledat nevinovat.

Reieșind din circumstanțele evidențiate, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel în mod pripit a pronunțat soluția privind încetarea procesului penal de învinuire în privința lui Boțan Mihail, în baza art. 266 Cod penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, fără a consulta opinia inculpatului în privința acordului la încetarea procesului, în contextul în care ultimul nu și-a recunoscut vinovăția pe marginea învinuirii înaintate, iar această poziție contravine din start prevederilor art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală.

Pe de altă parte, instanța de recurs atestă că instanța de apel în motivarea deciziei adoptate a prezentat motive care i-au fundamentat convingerea în privința vinovăției inculpatului Boțan Mihail în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 266 Cod penal.

Însă sub acest aspect, Colegiul penal lărgit evidențiază, că în cazul în care instanța de apel a ajuns cu certitudine la concluzia cu privire la vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 266 Cod penal, atunci aceasta urma să țină cont și de prevederile art. 389 alin. (4) pct. 3) și alin. (6) Cod de procedură penală, potrivit căror sentința de condamnare se adoptă fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazurile prevăzute în art. 57 și 58 din Codul penal, cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art. 93 din Codul penal sau al *expirării termenului de prescripție*. La adoptarea sentinței de condamnare cu liberarea de pedeapsă sau, după caz, sentinței de condamnare fără stabilirea pedepsei, instanța argumentează în baza căror temeieri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că în prezenta speță și-au găsit confirmare temeierile pentru recurs invocate, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel, și anume pe art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, în partea stabilirii pedepsei, aplicării prevederilor art. 90 Cod penal și neaplicării pedepsei complementare obligatorii, iar pe art. 266 Cod penal integral, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale asupra aspectelor

evidențiate în prezenta decizie, să argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție.

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana și de către avocatul Rabei Ilie în numele inculpatului, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2021, în cauza penală în privința lui **Boțan Mihail xxxxx**, după cum urmează:

- pe art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, în partea stabilirii pedepsei, aplicării prevederilor art. 90 Cod penal și neaplicării pedepsei complementare;

- pe art. 266 Cod penal integral și dispune rejudecarea cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, decizia contestată se menține.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea în care a fost dispusă rejudecarea, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **19 august 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

Boico Victor

